het drietal ter vervanging van den heer G. K. Niemann, uit de heeren mr. P. A. S. van Limburg Brouwer, G. R. P. F. Gonggrijp en mr. H. Beth;

het drietal ter vervulling der vacature ontstaan ten gevolge van het niet-aannemen van het lidmaatschap van het bestuur door den heer J. D. van Herwerden, uit de heeren: Jhr. mr. W. T. Gevers Deynoot, I. D. Fransen van de Putte en mr. E. H. 's Jacob.

De vergadering bepaalt dat de algemeene vergadering gehouden zal worden op Maandag 30 Maart 1868, des middags ten twee uur in het locaal van het Instituut.

Niets verder te behandelen zijnde wordt de vergadering gesloten.

112DE BESTUURSVERGADERING

GEHOUDEN 30 MAART 1868.

Tegenwoordig de heeren: Bleeker (Voorzitter), Millard, Godon, Bachiene, Banck, van Heukelom, Kern, van der Gon Netscher, Niemann en Obreen en de Adjunct-Secretaris.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter zegt, dat deze vergadering voornamelijk is belegd met het doel om de commissie, in wier handen gesteld is de rekening van den penningmeester over het jaar 1867, gelegenheid te geven haar verslag uit te brengen.

De heer Bachiene deelt mede, dat de commissie de rekening heeft vergeleken en in overeenstemming bevonden met de daarbij gevoegde kwitanties. Het is echter aan de commissie voorgekomen, dat de rekening meer het karakter heeft van eene rekening van den toestand der kas op een bepaald tijdstip dan van eene eigenlijke dienstjaarlijke rekening. Ten opzichte der

uitgaven valt toch op te merken, dat daaronder voorkomt eene som van *f* 620,75 over 1866 verschuldigd aan den heer Frederik Muller te Amsterdam, terwijl wat de ontvangsten betreft, niet blijkt wat nog over vorige jaren aan achterstallige contributie is te vorderen. De commissie stelt daarom voor de rekening ter goedkeuring aan de algemeene vergadering aan te bieden, daarbij evenwel aanteekenende dat nog over vorige jaren een bedrag, waarvan het juiste cijfer niet te bepalen is, aan contributie te innen is.

De heer Godon merkt naar aanleiding van het rapport der commissie op, dat wat de onbetaalde contributie van leden in Nederland gevestigd, betreft, dit in de eerste plaats eenige personen geldt die inmiddels bedankt en dus van de ledenlijst geschrapt zijn en in de tweede plaats enkelen van wie de voldoening der contributie nog kan worden te gemoet gezien. Wat de leden in Oost-Indie betreft, is met geene mogelijkheid op te geven, welke personen over 1866 en vroegere jaren nog contributie verschuldigd zijn, aangezien bij toezending der wissels door commissarissen te Batavia niet opgegeven is ter voldoening van welke contributien het overgemaakte bedrag strekken moet, terwijl omtrent de contributie over 1867, die aan den heer der Kinderen ter incasseering is afgegeven, nog geen bericht is ontvangen. De voldoening der contributie van de leden in Suriname heeft thans geregeld plaats, maar ten opzichte der leden op Curaçao gevestigd, zal het noodig zijn eenig schrijven aan commissarissen aldaar te rigten, ten einde ook die voldoening op geregelde wijze plaats vinde.

De vergadering vereenigt zich met het voorstel der commissie, zoodat de rekening van den penningmeester op de straks te houden algemeene vergadering ter goedkeuring zal worden aangeboden.

De Voorzitter deelt mede:

1o. dat de heeren mr. Æ. baron Mackay van Ophemert te 's Gravenhage en C. T. Stork te Oldenzaal zich bereid hebben verklaard, op uitnoodiging van het bestuur, het lidmaatschap van het Instituut aan te nemen;

2o. dat een schrijven is ontvangen van commissarissen in West-Indië, gedagteekend 29 Februari 1868.

In dit schrijven wordt bericht, dat de leden in Suriname den 21sten Februari andermaal eene vergadering hebben gehouden, waarop de kwestie van kolonisatie en immigratie besproken is. Op die vergadering is met algemeene stemmen het volgende besluit genomen:

„De in Suriname gevestigde leden van het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch Indië:

„Overwegende, dat van eene spoedige en krachtige immigratie van vrije arbeiders het bestaan der kolonie Suriname afhankelijk is;

„O., dat het gebleken is, dat alle tot aanvoer van arbeiders door particuliere ondernemingen aangewende pogingen, ten eenenmale onvoldoende zijn om in die volstrekte behoefte te voorzien;

„O., dat immigratie op voldoende wijze alleen mogelijk is, wanneer zij, evenals in de naburige engelsche en fransche koloniën, eene regeeringszaak wordt;

„besluiten het bestuur van het voornoemd Instituut dringend te verzoeken om met alle te zijnen dienste staande middelen de immigratie van staatswege te bevorderen."

Tot toelichting van den wensch dat de regeering de zaak der immigratie mocht aantrekken, wordt gewezen op hetgeen door mannen als Schimpf, Elsevier, van der Gon Netscher en van Lansberge is verklaard. De Surinaamsche leden van het Instituut zijn, volgens verklaring van commissarissen, er eenstemmig van doordrongen, dat alle belangen aldaar van de immigratie afhankelijk zijn en dat deze ten spoedigste van staatswege moet plaats vinden, zal Suriname niet ten gronde gaan; eene overtuiging die te krachtiger is bij het vooruitzicht dat binnen weinige jaren ook de geringe werkkrachten, waarover thans wordt beschikt, schier geheel zullen verloren zijn, vermits het niet te betwijfelen is dat door de geëmancipeerde bevolking, na opheffing van het staatstoezicht, geen degelijke arbeid meer zal worden verricht.

Commissarissen verklaren, dat men een oogenblik de vraag heeft geopperd of de bevordering van de bedoelde aangelegenheid geacht kan worden in den werkkring van het Instituut te liggen. Eenparig waren de leden evenwel van oordeel, dat hetgeen tot behoud eener nederlandsche kolonie strekken kan, buiten twijfel geacht kan worden tot de taak van het Instituut te behooren, terwijl de in 1864 door het Instituut gestelde vraag: „wat ten aanzien van immigratie voor Suriname kan gedaan worden om aldaar met vrucht te werken," voorzeker

geene andere strekking kan hebben dan om zijnerzijds die aangelegenheid te bevorderen.

Commissarissen stellen eindelijk voor tot leden van het Instituut te benoemen, de heeren:

W. H. J. van Idsinga, gouverneur van Suriname,

S. Soesman Jr., voorzitter der koloniale staten, en

Mr. B. E. Colaço Belmonte, advocaat en grondeigenaar, lid der koloniale staten.

De Voorzitter stelt voor overeenkomstig de voordracht van commissarissen de zooeven genoemde heeren tot leden van het Instituut te benoemen, met welk voorstel de vergadering zich vereenigt.

De Voorzitter brengt vervolgens in behandeling het verzoek der leden van het Instituut te Paramaribo gevestigd, dat het bestuur met alle te zijnen dienste staande middelen de immigratie bevordere.

De heer van der Gon Netscher verklaart, dat wanneer hij de bevordering van zoodanige aangelegenheid tot de taak van het Instituut had gerekend, hij reeds vroeger deze instelling te baat zou hebben genomen om zijne denkbeelden en wenschen omtrent de hoogst gewichtige kwestie der immigratie publiek te maken. Hij heeft echter steeds gemeend dat die zaak niet in het Instituut te huis behoort, want de immigratie is eene politieke kwestie, geene kwestie van economischen of wetenschappelijken aard. Inmiddels zou hij toch gaarne zien, nu dergelijk verzoek aan het bestuur gedaan is, dat onderzocht worde of het op den weg van het Instituut ligt zich de immigratiekwestie aan te trekken en zoo ja, wat het daarvoor doen kan.

De heer Banck zegt, dat hij niet behoort tot hen, die in het Instituut enkel de abstracte wetenschap willen behandeld zien; hij meent dat de behandeling ook van andere dan zuiver wetenschappelijke vraagstukken in het Instituut op zijne plaats is. Bovendien vereenigt hij zich niet met het gevoelen van den heer Netscher dat de immigratie eene politieke kwestie is; zij is eene economische kwestie. Hij acht het juist een groot nadeel dat men haar te veel als eene politieke kwestie beschouwd heeft, daarom zou hij gaarne zien dat onderzocht werd, zoo noodig door eene commissie uit het bestuur, wat het Instituut voor de immigratie doen kan.

De heer Millard herinnert, zooals ook in den brief van commissarissen opgeteekend staat, dat eenige weinige jaren geleden het Instituut de vraag ter beantwoording heeft gesteld: wat ten aanzien der immigratie voor Suriname kan gedaan worden.

De Voorzitter verklaart van oordeel te zijn dat, ofschoon het niet tot de roeping van het Instituut kan behooren voor de immigratie of ook voor elke andere kwestie handelend op te treden, het Instituut zich daarom niet behoeft te onthouden zijne gedachte daarover te uiten. Door te handelen doet het Instituut eene bepaalde daad, door er zijne gedachte over te openbaren geeft het een zedelijken steun.

De heeren Bachiene en Kern verklaren gestemd te zijn voor het denkbeeld om eene commissie te benoemen, maar zij zouden wenschen dat haar slechts voorloopig de taak werd opgedragen om te onderzoeken wat het Instituut met het oog op de omschrijving van zijn werkkring in het reglement voor de immigratie doen kan.

Dit denkbeeld vindt algemeene goedkeuring, zoodat tot benoeming eener Commissie besloten wordt. Tot leden dier Commissie worden benoemd de heeren van der Gon Netscher, van Heukelom en Millard.

De vergadering wordt daarna door den Voorzitter gesloten.

113DE BESTUURSVERGADERING

GEHOUDEN 23 MEI 1868.

Tegenwoordig de heeren: Bleeker (Voorzitter), Sloet van de Beele, Robidé van der Aa, van Limburg Brouwer, Gevers Deynoot, Millard en van der Gon Netscher en de Adjunct-Secretaris.

De Voorzitter heet de heeren Robidé van der Aa, van Limburg